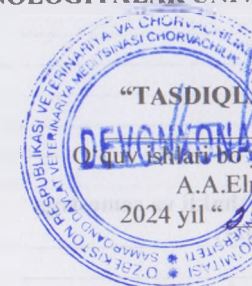

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"

Orqiv ishlar bo'yicha prorektor
A.A.El'murodov
2024 yil "25" avgust

HAYVONLAR ANATOMIYASI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 1-2 bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	840000 – Veterinariya
Ta'lim yo'nalishi:	60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti
60840300 – Veterinariya sanitariya ekspertizasi
ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Hayvonlar anatomiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	HA1108
Yil:	2024-2025/2025-2026
Semestr:	2-3
Ta'lim shakli:	Sirtqi ta'lim
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	12
Amaliy mashg'ulotlar	14
Laboratoriya mashg'ulotlari	14
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	200
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Talabalarga sog'lom hayvonlar organizmining tuzilishi, organlarning shakli, rangi, joylashgan joyi (topografiyasi), organ va tizimlarning o'zaro aloqadorligi, individual hamda tarixiy taraqqiyot jarayonidagi o'zgarishlari, organ va tizimlarning o'zaro aloqadorligi haqida bilim berishdan iborat.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Zoologiya
2.	Odam anatomiyasi
3.	Biologiya

Ta'lim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan:
TN1	Hayvon organizmi tuzilishining umumiy qonuniyatlari, hayvonot dunyosining xilma – xilligini, hujayra, to'qima, organ, tizim va organizmning bir butunligi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Hayvon tanasi qismlari, bo'limlari va bo'shliqlarini, hayvon organlarining

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya" kafedrasining 2024 yil 26 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

1 O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani

Sh. Qurbanov

Kafedra mudiri

N. Dilmurodov

Tuzuvchilar

N. Dilmurodov

O.N. Choriyev

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Dilmurodov N.B. – “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedra professori, v.f.d. G'.E.Eshmatov – “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedra dotsenti v.v.b., PhD.
E-mail:	dilnab@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedra
Taqrizchilar:	S.S.Usanov – Samarqand tibbiyot universiteti, “Klinik anatomiya” kafedra mudiri, t.f.f.d (PhD), dotsent I.N.Siddiqov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti “Oziq-ovqat xavfsizligi va texnologiyasi” kafedra katta o'qituvchisi, veterinariya fanlari nomzodi

	shakli, rangi, topografiyasini, ixtiyoriy harakat organlarining tuzilishi, skelet, bo'g'imlar, muskullar, arteriya tomirlari va asab tolalarini preparovka qilish, teri qoplama tizimi va uning hosila organlarining tuzilishini bilishlari lozim;
TN3	Organlarning joylashish joyi (topografiyasi), hayvon gavdasini (o'lik hayvonda) kesib ko'rish, ichki organlarning rangi, shakli va joylashishi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Hayvon tanasida organlarning bir-biri bilan aloqadorlikda joylashish xususiyatlarini bilishi kerak;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN5	Ichki organlar, yurak-qon tomirlar, limfa aylanish asab tizimi ba sezgi organlarining tuzilishi va topografiyasini aniqlay oladi;
TN6	Organlarning anatomik tuzilishi hamda topografiyasiga qarab qaysi turdagi hayvonga taalluqli ekanligini farqlay oladi;
TN7	Hayvonlar organlarining shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar va rivojlanish qonuniyatlariga baho bera oladi;
TN8	Hayvonlar va parrandalar organlarining solishtirma anatomik tuzilishi, topografiyasini biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	“Hayvonlar anatomiyasi” faniga kirish. Ixtiyoriy harakat organlari. Skeletning anatomik tuzilishi. Suyaklarni o'zaro birikishi – sindesmologiya.
M2	Muskullarning tuzilishi – miologiya. Teri qoplama tizimi – dermatologiya.
M3	Ichki organlarning tuzilishi – splanxnologiya. Hazm qilish nafas olish, siydik ayirish va ko'payish organlarining anatomo-topografiyasi.
M4	Yurak-qon tomirlar va limfa aylanish tizimlariga morfofunktsional tavsif.
M5	Markaziy va periferik nerv tizimi hamda sezgi organlarining anatomik tuzilishi va topografiyasi.
M6	Parrandalar va mayda uy hayvonlari anatomiyasi.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Anatomik atamalar tana yo'nalishlari va kesimlari. Suyaklarni tuzilishi, farqi, joylashishi. Oldingi va orqa oyoq suyaklarining anatomik tuzilishi.
A2	Suyaklarni o'zaro birikishi. Oldingi va orqa oyoq bo'g'imlarini tuzilishi va topografiyasi.
A3	Ichki organlarning tuzilishi. Hazm, nafas olish organlarining anatomo-topografiyasi.

A4	Yurak-qon tomirlar tizimini anatomik tarkibi. Yurakning tuzilishi.
A5	Katta qon aylanish doirasi arteriya va vena qon tomirlarining anatomo-topografiyasi.
A6	Markaziy va periferik nerv tizimining anatomik tuzilishi. hamda sezgi organlarining anatomo-topografiyasi.
A7	Parrandalar va mayda uy hayvonlarining anatomik tuzilishi.
Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulotlar (L)	
L1	Bosh suyagining yuz va miya bo'limi suyaklarini tuzilishi.
L2	Tana muskullarining tuzilishi va topografiyasi.
L3	Teri va uning hosilalarini tuzilishi hamda topografiyasi.
L4	Siydik ayirish va ko'payish organlarining anatomik tuzilishi.
L5	Limfa tomirlari va tugunlari, qon hosil qiluvchi organlarning tuzilishi va topografiyasi.
L6	Orqa miya va bosh miya nervlarining topografiyasi.
L7	Sezgi organlarining anatomo-topografiyasi.

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish	100 soat
2.	Berilgan mavzular bo'yicha taqdimotlar tayyorlash	20 soat
3.	Berilgan manbalarni tarjima qilish	20 soat
4.	Berilgan mavzu bo'yicha organlarning anatomo-topografik rasmlarini chizish	20 soat
5.	Anjumanga tezis tayyorlash	20 soat
6.	Berilgan mavzu bo'yicha preparatlar tayyorlash	20 soat

Asosiy adabiyotlar	
1.	Dilmurodov N.B., Eshmatov G.X. «Hayvonlar anatomiyasi» fanidan amaliy laboratoriya mashg'ulotlar bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent, 2018. – 383 b.
2.	Юдичев Ю.Ф., Дегтяров В.В., Хонин Г.А. «Анатомия животных». Том 1. Оренбург, 2013. – 298 с.
3.	Юдичев Ю.Ф., Дегтяров В.В., Гончаров А.Г. «Анатомия животных». Том 2. Оренбург, 2013. – 406 с.
4.	Климов А.Ф., Акаевский А.И. «Анатомия домашних животных» Москва, 2003. – 560 с.
5.	Shodiev N.Sh., Dilmurodov N.B. «Sitologiya, gistologiya va embriologiya». Toshkent, 2015. – 339 b.
6.	Victoria Aspinall. Veterinary anatomy and Physiology. Textbook. Nev-York, 2015. – 275 Pp.
Qo'shimcha adabiyotlar	

1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 b.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 b.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 b.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
Axborot manbaalari	
1.	www.ziynet.uz .
2.	www.vetjurnal.uz
3.	www.lex.uz
4.	www.veterinariy.actavis
5.	www.Kodges.ru

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritishga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etishga ega bo'lsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olishga ega bo'lsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim: